

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Філологічний факультет
Кафедра сучасної української мови
(назва кафедри)

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
Лінгвістика тексту

Освітньо-професійна програма «Українська мова та література»

Спеціальність 035 Філологія

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Мова навчання українська

Розробники: д.ф.н., проф. Руснак Н. О.

Профайл викладача (-ів)

<https://scholar.google.com.ua/citations?user=Pw8PiOgAAAAJ&hl=uk>

Контактний тел. 095 – 67-37-929

E-mail: n,rusnak@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle Дайте посилання на дисципліну в системі Moodle
Консультації Очні консультації: вівторок з 13.00 до 14.00.
Онлайн-консультації: середа з 13.00 до 14.00.
Очні консультації: за попередньою домовленістю
(понеділок та четвер з 14.30 до 15.30).

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Антропоцентрична наукова парадигма та іманентний розвиток мовознавства призвели до виокремлення такої одиниці лінгвістики, як *текст*, до формування наукової дисципліни *лінгвістики тексту*, науки інтегрального характеру. Текст як найскладніший об'єкт лінгвістики можна розглядати з різних поглядів. Багатогранність тексту дає змогу до його опису застосовувати різноманітні класифікації.

2. Мета навчальної дисципліни: виробити у студентів навички аналізу тексту за текстовими категоріями, за мовними рівнями, за функціонально-семантичними типами мовлення.

3. Пререквізити. Сучасна українська мова. Теорія літератури.

4. Результати навчання

знати: визначення тексту;

класифікації текстів;

функції текстів;

підходи до вивчення текстової структури;

визначення текстової одиниці;.....

вміти: аналізувати текст як ідейно-тематичну єдність;

аналізувати текст за текстовими категоріями;

аналізувати текст за мовними рівнями;

аналізувати авторське та персонаже мовлення;

аналізувати функціонально-семантичні типи мовлення.

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			Кредитів	годин	Лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	5	2	3	90	16		14		54	2	Залік
Заочна					4					2	Залік

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин	
	денна форма	Заочна форма

	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	Лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	90	16	14		6	54						
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. Теоретично-мовознавчі засади лінгвістичного аналізу тексту											
Тема 1. Лінгвістика тексту як мовознавча дисципліна.		2		2	1	7						
Тема 2. Текст у різних наукових парадигмах		2		2	1	7						
Тема 3. Термінологічна база лінгвістики тексту.		2		2	1	7						
Тема 4. Різноманітні підходи до вивчення тексту.		2		2	1	7						
Разом за ЗМ1		8		8	4	28						
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. Аналіз текстової структури за мовними рівнями.											
Тема 1. Текстові категорії зв'язності та цілісності.		2		2	1	7						
Тема 2. Текстові категорії: інформативність, інтертекстуальність.		2		2	1	7						
Тема 3. Текстові категорії: референтність, автосемантия уривків тексту, модальність.		2		2		7						
Тема 4. Категорія членування тексту.		2				5						

Разом за 3М 2		8			2	26						
<i>Усього годин</i>		16	14		6	54						

5.3. Зміст завдань для самостійної роботи

3.7. Самостійна робота

№	Назва теми
1	Порівняльна характеристика усного і писемного тексту, художнього та фольклорного тексту.
2	Специфічні риси художніх текстів.
3	Особливості драматичних текстів
4	Специфіка ліричних текстів
5	Структурні одиниця усного і художнього текстів.
6	Категорія інформативності в різних типах текстів.
7	Структурні категорії тексту.
8	Змістовні категорії тексту.
9	Пресупозиція тексту.
10	Категорія континууму тексту.
11	Проспекція та ретроспекція тексту.
14	Текст, дискурс, мовлення: точки перетину.
15	Рівень тексту в мовній системі: прагматичний та когнітивний підходи.
16	Комунікативна ситуація як визначальний чинник тексту.
17	Автор, мовець, наратор: точки перетину.
18	Категорія образу автора.
19	Класифікація описів.
20	Структура роздумів.

6. Система контролю та оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання можуть бути:

- контрольні роботи;

- стандартизовані тести;
- реферати;
- есе;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- контрольні роботи.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

(Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни.

Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали).

**Розподіл балів, які отримують студенти
Для прикладу (залік)**

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)							Кількість балів (залік)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль №1					Змістовий модуль № 2			
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	40	100
8,5	8,5	8,5	8,5	8,5	8,5	8,5		

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів.

5. Рекомендована література -основна

- 1.Арутюнова Н.Д. Язык и мир человека / Нина Давидовна Арутюнова. – М. : Языки русской культуры, 1998. – 896 с.
- 2.Аспекты изучения текста : сб. науч. трудов / Ун-т дружбы народов им. Патриса Лумумбы ; [отв. ред. Е.И. Мотина]. – М. : УДН, 1981. – 138 с.
- 3.Ахманова О.С. „Вертикальный контекст” как филологическая проблема / О.С. Ахманова, И.В.Гюббет // Вопросы языкознания. – 1977. – № 3. – С. 47–54.
- 4.Балли Ш. Французская стилистика / Шарль Балли ; [пер. с фр. К.А. Долинина ; под ред. Е.Г. Эткинда ; вступ. ст. Р.А. Будагова]. – [2-е изд., стер.]. – М. : Эдиторал УРСС, 2001. – 393 с.
- 5.Баранник Д.Х. Усний монолог / Дмитро Харитонович Баранник. – Дніпропетровськ, 1969. – 143 с.
- 6.Бартминьский Е. Языковой образ мира : очерки по этнолингвистике / Ежи Бартминьский ; [пер. с пол.]. – М. : Индрик, 2005. – 528 с.
- 7.Бахтин М.М. Проблема текста в лингвистике, филологии, в других гуманитарных науках / М.М. Бахтин // Эстетика словесного творчества. – М. : Искусство, 1986. – С. 297–319.
- 8.Бацевич Ф. Основи комунікативної лінгвістики : [підручник] / Флорій Бацевич. – К. : Академія, 2004. – 344 с.
- 9.Бенвенист Э. Общая лингвистика / Эмиль Бенвенист ; [пер. с фр. под ред., с вступ. ст. и коммент. Ю.С. Степанова]. – М. : Прогресс, 1974. – 447 с.
- 10.Булаховський Л.А. Нариси з загального мовознавства / Леонід Арсенійович Булаховський. – К. : Радянська школа, 1955. – 248 с.
- 11.Валгина Н.С. Теория текста : [учеб. пособ.] / Нина Сергеевна Валгина. – М. : Логос, 2003. – 280 с.
- 12.Вихованець І.Р. Нариси з функціонального синтаксису української мови / Іван Романович Вихованець. – К. : Наук. думка, 1992. – 224 с.
- 13.Виноградов В.В. О теории художественной речи / Виктор Владимирович Виноградов ; [послесл. Д.С. Лихачева]. – М., 1971. – 239 с.
- 14.Виноградов В.В. О языке художественной прозы : избранные труды / Виктор Владимирович Виноградов ; [отв. ред.: Г.В. Степанов, А.П. Чудаков]. – М. : Наука, 1980. – 360 с.
- 15.Винокур Г.О. О языке художественной литературы / Григорий Осипович Винокур – М. : Высшая шк., 1991. – 385 с.

- 16.Воробьева О.П. Текстовые категории и фактор адресата / Ольга Петровна Воробьева. – Киев, 1992.
- 17.Ворожбитова А.А. / Теория текста: Антропоцентрическое направление : [учеб.пособ.]. / Александра Анатольевна Ворожбитова. – [изд. 2-е, испр. и доп.]. – М. : Высшая шк., 2005. – 367 с.
- 18.Гальперин И.Р. Текст как объект лингвистического исследования / Илья Романович Гальперин. – М. : Наука, 1981. – 139 с.
- 19.Голянич М.І. Внутрішня форма слова і художній текст : монографія / Марія Іванівна Голянич. – Івано-Франківськ : Плай, 1997. – 178 с.
- 20.Гореликова М.И. Лингвистический анализ художественного текста / М.И. Гореликова, Д.М. Магомедова. – М. : Просвещение, 1988. – 152 с.
- 21.Гуйванюк Н.В. Слово – Речення – Текст: вибрані праці / Ніна Василівна Гуйванюк. – Чернівці: Чернів. нац. ун-т, 2009. – 664 с.
- 22.Дейк Т.А. Ван. Язык. Познание. Коммуникация: [сб. раб.] / Тео Ван Дейк; [сост. В.В. Петрова; пер. с англ. под ред. В.И. Герасимова; вступ. ст. Ю.Н. Караулова, В.В. Петрова]. – М.: Прогресс, 1989. – 310 с.
- 23.Долинин К.А. Интерпретация текста: Французский язык: [учеб. пособ.] / Константин Аркадьевич Долинин. – М.: Просвещение, 1985. – 288 с.
- 24.Дудик П.С.Синтаксис сучасного українського розмовного літературного мовлення. Просте речення: еквіваленти речення / Петро Семенович Дудик. – К.: Наукова думка, 1973. – 288 с.
- 25.Ещенко Т. Сучасне розуміння тексту в лінгвістиці / Тетяна Ещенко // Наук. вісн. Херсон. держ. ун-ту. Серія «Лінгвістика»: [зб. наук. пр.]. – Херсон: ХДУ, 2009. – Вип. 9. – С. 9–14.
- 26.Загнітко А.П. Лінгвістика тексту: Теорія і практикум: [наук.-навч. посіб.]/ Анатолій Панасович Загнітко. – Донецьк: ДонНУ, 2006. – 289 с.
- 27.Залевская А.А. Психолінгвістическіе дослідження. Слово. Текст: избранные труды / Александра Александровна Залевская. – М.: Гнозис, 2005. – 543 с.
- 28.Каменская О.Л. Текст и коммуникация: [учеб. пособ.] / Ольга Львовна Каменская. – М.: Высшая школа, 1990. – 152 с.
- 29.Караулов Ю.Н. Русский язык и языковая личность. / Юрий Николаевич Караулов. – [3-е изд., стер.]. – М.: Едиторал УРСС, 2003. – 264 с.
- 30.Кожин А.Н. Функциональные типы русской речи: [учеб. пособ. для филол. спец. ф-ов] / Кожин А.Н., О.А. Крылова, Одинцова В.В.. – М.: Высшая школа, 1982. – 223 с.
- 31.Кононенко В.І. Мова. Культура. Стил: [зб. ст.] / Віталій Іванович Кононенко. – К.; Івано-Франківськ, 2002. – 460 с.
- 32.Красных В.В. «Свой» среди «чужих»: миф или реальность? / Виктория Владимировна Красных. – М.: ИТДГК Гнозис, 2003. – 375 с.
- 33.Крупа М. Лінгвістичний аналіз художнього тексту / Марія Крупа. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2005. – 416 с.
- 34.Кубрякова Е.С. Человеческий фактор в языке. Язык и порождение речи / Елена Самойловна Кубрякова. – М., 1991. – 239 с.
- 35.Кухаренко В.А. Интерпретация текста: [учеб. пособ. для пед. ин-тов] / Валерия Андреевна Кухаренко. – М.: Просвещение, 1979. – 327 с.
- 36.Леонтьев А.А. Понятие текста в современной лингвистике и психологии / А.А. Леонтьев // Психолінгвістическая и лингвистическая природа текста и особенности его восприятия / [под ред.: Ю.А. Жлуктенко, А.А. Леонтьева]. – К.: Вища школа. 1979. – С. 7–18.
- 37.Лотман Ю.М. Структура художественного текста / Юрий Михайлович Лотман. – М.: Искусство, 1970. – 384 с.
- 38.Лукин В.А. Художественный текст: Основы лингвистической теории. Аналитический минимум / Владимир Алексеевич Лукин. – [2-е изд., перераб. и доп.] – М.: Ось – 89, 2005. – 560 с.
- 39.Мельничайко В.Я. Лінгвістичний аналіз художнього тексту: завдання і методи / В.Я. Мельничайко // Теорія і практика лінгвістичного аналізу художнього тексту. – Тернопіль: ЛІЛЕЯ, 1997. – С. 25–59.

6. Інформаційні ресурси

Режим доступу 30034_55650-1-SM Г. О. Матковська КОМПОЗИЦІЙНА ОРГАНІЗАЦІЯ ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ

Режим доступу URL : <http://homepages.tversu.ru/~ips/PraqmA.html>

Сусов И. П. Лингвистическая прагматика.

Режим доступу: <http://www.fanread.net/book/11177678/?page=40> Фефилов А. И. Введение в когнитологию.

Режим доступу: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/32989/1/55-332-338.pdf>

Сковронський Д. М. Теоретичне підґрунтя концепту «Соціальна держава».

Режим доступу <https://www.google.com.ua/webhp?sourceid=chromeinstant&ion>

Полтавець Ю. С. Типи паронімічної атракції в сучасній українській газетній періодиці.

Режим доступу <http://kulturamovy.univ.kiev.ua/KM/pdfs/Magazine21-7.pdf>

Панасевич-Гнатюк І. С. Як «оживити» фразеологізм.

Режим доступу URL : <http://shakespeare.zp.ua/texts.item.194/> Ніконова В. Г.

Художні концепти в трагедіях Шекспіра: польова структура.

Режим доступу: http://medialing.spbu.ru/upload/files/file_1394712794_681.pdf

Негрышев А. А. Прагматика интертекстуальности в новом дискурсе

СМИ (на материале информационных заметок).

Режим доступу : [file:///C:/Documents/Downloads/Npkpnu_fil_2013_32\(1\)_23.pdf](file:///C:/Documents/Downloads/Npkpnu_fil_2013_32(1)_23.pdf)

Меркотан Л. Й. Засоби реалізації категорії інтертекстуальності.

Режим доступу URL : [file:///C:/Dokuments%20](file:///C:/Dokuments%20and%20Settigs/Админ/Мои%20документы/Downloads/120-240-1SM%20(1).pdf)

[and%20Settigs/Админ/Мои%20документы/Downloads/120-240-1SM%20\(1\).pdf](and%20Settigs/Админ/Мои%20документы/Downloads/120-240-1SM%20(1).pdf)

Кедич Т. В. Індивідуально-авторські фразеологічні одиниці в романах

П. Загребельного «Роксолана», «Я, Богдан».

Режим доступу: movoznavstvo.com.ua/download/pdf/2007_2/16.pdf Ільченко О.

А. Лексико-семантичні групи okazіональних сполучень

слів у публіцистичному мовленні початку ХХІ століття.

Режим доступу URL : <http://evartist.narod.ru/text12/09.htm>

Гудков Д. Б. Прецедентные феномены в текстах политического дискурса.

Режим доступу URL : journal.kdpu.edu.ua/filstd/article/viewFile/1729/1358

Бузько С. А. Okazіональні словосполучення в сучасному художньому мовленні.